

celu, organizacji jedynie tylko Komitet Floty Narodowej może się poszczycić realnym wynikiem swej działalności: dał Państwu w r. b. wspaniały statek szkolny „Dar Pomorza”.  
W tym więc Komitecie, jako Instytucji do tego powołanej, winny być zjednoczone wszelkie w tym kierunku wysiłki obywateli dobrej woli i do niej kierowane wszelkie na ten cel wkładki.

Sekretarz Generalny Kom. Fl. Nar.  
(—) Gen. M. Zaruski.

Komitet Floty Narodowej otrzymał oficjalne zawiadomienie, że Ogólne Zgromadzenie połączonych Wydziałów Sądu Apelacyjnego w Warszawie jednogłośnie uchwaliło — na wniosek Prezesa Sądu Apelacyjnego P. F. Dutkiewicza — „opodatkować wszystkich sędziów i prokuratora Sądu Apelacyjnego składką miesięczną w wysokości 4 zł. każdego, na budowę polskiego statku wojennego, jako odpowiedź na mowę Treviranusa”.  
Jak wiadomo na podobny cel, bo na budowę łodzi podwodnej „Temida” opodatkowali się wszyscy pracownicy Sądu Okręgowego w Białymstoku.

Komitet Floty Narodowej prosi przy sposobności o umieszczenie — przy przekazywaniu wkładek na Conto Komitetu w P.K.O. Nr.30 — wyraźnej adnotacji, na jaki rachunek dana kwota ma być księgowana.

Każda wpłata będzie oczywiście, kwitowana, ponadto stan rachunku podawany będzie periodycznie do publicznej wiadomości.

Sekretarz Generalny Kom. Fl. Nar.  
(—) Gen. M. Zaruski.

Komitet Floty Narodowej zwrócił się do Episkopatu Polskiego z prośbą o poparcie celów Komitetu, na co otrzymał od J. Em. Ks. Arcybiskupa Metropolity Wileńskiego R. Jabłbrzykowskiego pismo, że w miarę sił i możliwości duchowieństwo Archidiecezji wielkie zadanie Komitetu będzie starało się popierać.

Od J. E. Ks. Biskupa Włocławskiego K. Radońskiego otrzymał Komitet pismo, że wyda podwładnemu Duchowieństwu rozporządzenie, aby na zebraniach stowarzyszeń parafjalnych uświadamiali lud o znaczeniu floty narodowej i zachęcali do utworzenia Kół F. N.

## KONKURS.

Rada Szkolna Powiatowa we Włodawie ogłasza konkurs na stanowiska kierowników szkół:

- 1) 7-klasowej publicznej szkoły pow. Nr. 2 w Parczewie, m. Parczew
- 2) „ „ „ „ w Ostrowie - Siedl., m. Ostrów
- 3) „ „ „ „ w Sławatyczach, gm. Sławatycze
- 4) „ „ „ „ w Wisznicach, gm. Wisznice.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej na ręce Inspektoratu Szkolnego we Włodawie w terminie 6-cio tygodniowym, od daty ogłoszenia niniejszego konkursu.

Pierwszeństwo mieć będą kandydaci z ukończonym Instytutem, lub Wyższym Kursem Nauczycielskim.

Przewodniczący Rady Szkoln. Powiatowej  
(—) Dr. Stefan Łobacz.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Numer pojedynczy 60 gr.  
Konto P.K.O. 30.617. Adres Redakcji i Administracji: Lublin, Kuratorjum Szkolne

DRUKARNIA PAŃSTWOWA LUBLIN.

*Gen. M. Zaruski*

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.



PAŃSTWOWE  
GIMNAZJUM WESKIE  
Nr. 12 (24).  
w Białej, Podlaskiej

Rok II.

# DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LUBELSKIEGO

Lublin, Grudzień 1930 r.

## TREŚĆ.

### Część urzędowa.

#### A. (Zarządzenia ogólne).

- | Pozycja.   | Str. |
|--|------|
| 138. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 13.XI. 1930 r. Nr. O.-27904/30 do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państwowego Pedagogjum w Lublinie w sprawie wydatków na prasę . . . . .   | 301  |
| 139. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 17/XI. 1930 roku Nr. O.-28209/30 do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Okręgu w sprawie cofnięcia praw gimn. koed. im. J. Makowskiego w Jaworowie . . . . .                                   | 301  |
| 140. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 26/XI. 1930 roku Nr. O.-29264/30 do Panów Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w Okręgu w sprawie spółdziałania w Komitetach gwiazdkowych dla dzieci . . . . . | 302  |
| 141. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 26/XI 1930 roku Nr. O.-28375/30 do Panów Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w Okręgu w sprawie informacyjnego kursu harcerskiego w Lublinie . . . . .                                       | 302  |

142. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 26/XI. 1930 roku Nr. O.-29265/30 do Panów Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w okęgu w sprawie wynagrodzenia funkcjonariuszów niższych za służbę w niedzielę i święta . . . . . 303
143. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 2/XII. 1930 roku Nr. O.-29719/30 do Panów Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich i szkół zawodowych w okęgu w sprawie uświadomienia o stratach wywołanych psuciem linii telefonicznych . . . . . 304
144. Odpis Okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 października 1930 r. Nr. I. R.-11471/30 w sprawie zaginięcia kwitariuszy sekwestratorskich . . . . . 305
145. Odpis Okólnika Nr 86 Ministerstwa Skarbu z dnia 8 października 1930 roku L. D. VII.-1024/2 do wszystkich izb skarbowych oraz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach w sprawie wypłaty pensyj za order „Virtuti Militari“ oraz za „Krzyż Zasługi za dzielność“ . . . . . 305
- B. (Szkołnictwo powszechne).**
146. Okólnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego z dnia 2/XII. 1930 roku Nr. O.-29718/30 do Panów Inspektorów szkolnych w okęgu w sprawie powierzenia funkcji wizytacyjnych . . . . . 306
147. Ruch służbowy Kuratorjum Okręgu Szkolnego . . . . . 306
148. Komunikaty . . . . . 309
149. **Część nieurzędowa.**
- Wera Tropaczyńska — Oświata pozaszkolna wśród kobiet . . . . . 311
- F. Popławski — Książka na czasie . . . . . 314
- Komunikaty . . . . . 315
- Książki nadesłane . . . . . 321
- Komunikat Floty Narodowej . . . . . 322

## DRUKARNIA PAŃSTWOWA W LUBLINIE

PLAC LITEWSKI 3. TELEFON 2-98.

POSIADA NA SKŁADZIE DZIENNIKI LEKCYJNE DLA SZKÓŁ POWSZECHNYCH  
PLANY PODZIAŁU GODZIN, ARKUSZE KSIĘGI GŁÓWNEJ, METRYKI SZKOLNE  
ORAZ DRUKI DLA DOZORÓW SZKOLNYCH.

## A. (Zarządzenia ogólne).

138.

### OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 13.XI. 1930 r. Nr. O.-27904/30

do P. P. Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w okęgu.

w sprawie wydatków na prasę.

Zawiadamiam, że Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 5 listopada 1930 r. Nr. I. Prez. 7390/30 *uchyliło* wydane zarządzenie w sprawie nadsyłania miesięcznych sprawozdań, dotyczących wydatków na prasę, czynionych za pośrednictwem Pała.

Powyższe podaję do wiadomości w związku z okólnikami Kuratorjum z dnia 10 marca 1930 r. Nr. O. 5664/30 i z dnia 31 marca 1930 r. Nr. O. 6778/30.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr. E. Nowicki.

139.

### OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 17/XI. 1930 r. Nr. O.-28209/30

do P. P. Inspektorów szkolnych, Dyrekcji państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Nauczyc. i Państw. Pedagogjum w Okęgu

w sprawie cofnięcia praw gimn. koed. im. J. Makowskiego w Jaworowie.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 7 listopada 1930 r. Nr. I. Prez. 7403/30 zawiadomiło, że Pan Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 30 października b. r. Nr. II. 24788/30 *cofnął* gimnazjum koed. im. Józefa Makowskiego, Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego w Jaworowie, niepełne prawa gimnazjów państwowych, nadane zarządzeniem z dnia 5 czerwca r. b. Nr. II. 11272/30.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) Dr. E. Nowicki.

## O K Ó L N I K

## Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 26.XI. 1930 r. Nr. O.-29264/30

do P. P. Inspektorów szkolnych, Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w okręgu

*w sprawie współdziałania w Komitetach gwiazdkowych dla dzieci.*

W związku ze zbliżającymi się świętami Bożego Narodzenia, Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej zainicjował akcję, mającą na celu zajęcie się urządzeniem gwiazdki dla tych wszystkich dzieci, które z jakichkolwiek powodów będą pozbawione uroczystości świątecznych w domu.

Już w chwili obecnej organizują się Komitety, których zadaniem będzie zebranie podarków i funduszy na gwiazdki i choinki, jak również urządzenie obchodów gwiazdkowych dla tej kategorii dzieci.

Powołując się na pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 19 listopada 1930 r. Nr. I. Prez. 7696/30 zarządzam współdziałanie z Komitetami lokalnymi i przeprowadzenie wśród młodzieży usilnej zbiórki darów gwiazdkowych pod hasłem „dzieci dla dzieci”.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego  
(—) F. Wojciechowski  
Naczelnik Wydziału

## O K Ó L N I K

## Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 26/XI. 1930 r. Nr. O.-28375/30

do P. P. Inspektorów szkolnych, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w okręgu

*w sprawie informacyjnego kursu harcerskiego w Lublinie.*

Komenda Chorągwi Harcerskiej Żeńskiej w Lublinie uwzględniając potrzeby szkół i dobre chęci nauczycielek, wyrażające się w dążeniu do zakładania i prowadzenia drużyn harcerskich wśród młodzieży szkolnej, pragnie ułatwić zapoznanie się z istotą i metodami pracy harcerskiej — i organizuje harcerskie informacyjne kursy nauczycielskie w Lublinie I-szy w dniach 13-go, 14-go, 15-go grudnia b. r. i II-gi w dniach 18-go i 25-go stycznia 1931 r.

## Program kursu.

- I. Cel i istota pracy harcerskiej z uwzględnieniem historii harcerstwa.
- II. Prawo harcerskie.
- III. Metody pracy harcerskiej w oparciu o psychologię młodzieży.
- IV. Metodyka poszczególnych działów pracy harcerskiej.
- V. Zaznajomienie z organizacją, szkoleniem członków Z. H. P. i instrukcją dotyczącą zakładania drużyn szkolnych.
- VI. Prowadzenie księgowości drużyny.

Zgłoszenia na kurs należy kierować pod adresem: Komenda Chorągwi Harcerskiej Żeńskiej — Lublin — Powiatowa I. m. 4 — w terminie do dnia 5/XII. b. r. z podaniem dokładnego adresu, typu szkoły, w której zgłaszająca się ma zamiar pracę harcerską prowadzić i ewentualnie posiadanych kwalifikacyj harcerskich.

Ukończenie kursu upoważnia do zakładania i prowadzenia drużyn harcerskich.

Udział w kursie bezpłatny.

Koszt utrzymania i przejazdów pokrywają uczestniczki. Komenda Chorągwi ułatwi wyżywienie i otrzymanie noclegów w dniach trwania kursu.

W związku z powyższym upoważniam P. P. Inspektorów szkolnych i Dyrektorów zakładów naukowych do udzielenia urlopu na dzień 13 i 15 grudnia br. tym nauczycielkom, które zechcą uczestniczyć w omawianym kursie.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego  
(—) F. Wojciechowski  
Naczelnik Wydziału

## O K Ó L N I K

## Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 26/XI. 1930 r. Nr. O.-29265/30.

do PP. Inspektorów szkolnych, Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich szkół zawodowych, Państw. Wyższ. Kursu Naucz. i Państw. Pedagogjum w Lublinie w okręgu

*w sprawie wynagrodzenia funkcjonarjuszów niższych za służbę w niedziele i święta.*

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 20 listopada 1930 r. Nr. I. Prez. 3830/30 zawiadomiło, iż otrzymuje częste zażalenia, że nie wszystkie władze i zakłady podległe Ministerstwu stosują się do okólnika z dnia 3 lutego 1928 r. Nr. O. Prez. 740/28, w sprawie w nagłówku wymienionej.

Jednocześnie Ministerstwo przypomina, że w myśl okólnika z dnia 24 kwietnia 1928 r. Nr O Prez 2674 28 prawo do pobierania wynagrodzenia za służbę w niedziele i dni świąteczne przysługuje także pracownikom kontraktowym, pełniącym obowiązki niższych funkcjonariuszów państwowych.

Kuratorjum zwraca zatem uwagę na konieczność ścisłego przestrzegania postanowień podanych w okólnikach tutejszych z dnia 17 maja 1928 r. Nr. 103 i z dnia 21 lutego 1930 r. Nr. O. 4071/30 (Dz. Urzęd. Kuratorjum Nr. 3, poz. 33).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego  
(-) *F. Wojciechowski*  
Naczelnik Wydziału.

143.

### OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 2 XII 1930 r. Nr. O-29719/30.

do P. P. Inspektorów szkolnych, Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i ochraniarskich i szkół zawodowych w okręgu

w sprawie uświadomienia o stratach, wywołanych psuciem linii telefonicznych.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 21 listopada 1930 r. Nr. II-26405/30 stwierdziło, że akcja w kierunku uświadomienia ludności i młodzieży o szkodach powodowanych umyślnym psuciem linii telegraficznych i telefonicznych, nie dała jeszcze pożądaných wyników.

Powołując się na okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 6 czerwca 1930 r. Nr. II-12995/30 w sprawie w nagłówku wymienionej, zamieszczony w numerze 9 (21) Dz. Urz. Kuratorjum, poz. 102, oraz z uwagi na to, że uświadamianie ludności i młodzieży szkolnej może mieć jednak duży wpływ na zmniejszenie się ilości umyślnych uszkodzeń, polecam zastosować się ściśle do postanowień powołanego wyżej okólnika Ministerstwa, a w szczególności do dwóch ostatnich ustępów, tak, by akcja ta prowadzona celowo i wytrwale dała jaknajlepsze wyniki

Kurator Okręgu Szkolnego (-) *Dr. Eustachy Nowicki.*

304

144.

Ministerstwo Wyznań Religijnych  
i Oświecenia Publicznego

—o—

Warszawa

Dnia 25 października 1930 roku  
Nr. I. R.-11471/30.

Zaginięcie kwitarjuszy sekwestratorskich.

O d p i s.

W dniu 3 września r. b zagięły w Urzędzie Skarbowym Podatków i Opłat Skarbowych w Wołkowysku dwa kwitarjusze sekwestratorskie, a mianowicie:

- 1) Kwitarjusz zawierający nieużyte blankiety pokwitowań i not serji J. Nr. Nr. 436498, 436499 i 436500, oraz
- 2) Kwitarjusz, zawierający nieużyte blankiety pokwitowań serji L. od Nr. 436501 do Nr. 436600 włącznie.

Ponieważ zachodzi obawa ewentualnego dokonania nadużyć zaginionymi blankietami pokwitowań, Min Skarbu okólnikiem z dnia 6/X-30 r. L. D VII 1705/2/30 poleciło Izdom Skarbowym, aby zawiadomiły o zaginięciu powyższych blankietów urzędy Skarbowe podatków i opłat skarbowych oraz Kasy Skarbowe.

W razie ujawnienia wyżej wymienionych pokwitowań proszę bezwzględnie wdrażać stosowne dochodzenia.

Naczelnik Wydziału  
(-) *A. Nowak.*

145.

MINISTERSTWO SKARBU

—o—

L. D. VII.-1024/2.

W sprawie wypłaty pensji za order „Virtuti Militari“ oraz za „Krzyż Zasługi za dzielność“.

Warszawa, dn. 8 października 1930 r.

O d p i s.

OKÓLNİK Nr. 86

Do wszystkich izb skarbowych oraz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

Zdarza się, że osoby, odznaczone orderem „Virtuti Militari“ nie zgłaszają się do Kasy Skarbowej w ciągu szeregu lat po odbiór płatnej pensji orderowej, skutkiem czego odnośne wykazy osób odznaczonych orderem pozostają w kasie skarbowej.

Celem uregulowania tej sprawy, Ministerstwo Skarbu zmienia częściowo zarządzenie swe z dn. 2 sierpnia 1924 r. L. D. K 4083/WAK. w ten sposób, że kasy skarbowe po upływie roku kalendarzowego od daty zarządzenia wypłaty pensji orderowej powinny dołączać do wykazów szczegółowych również wykazy, według których nie dokonano jeszcze wszystkich wypłat.

305

Niepodjęte pensje Izba Skarbowa zapisze do pamiętnika należności biernych (§ 75 Przep. rach. kas) celem wyasygnowania ich w razie zgłoszenia się strony w ustalonym trybie zapomocą asygnacji.

Powyższy tryb postępowania ma zastosowanie również do wypłaty pensji za „Krzyż za Dzielność“ w myśl zarządzenia tut. z dn. 24 maja 1929 r. L. D. VII. 907/2.

(—) Czauderna  
Dyrektor Departamentu

## B. (Szkolnictwo powszechne).

146.

### OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 2/XII. 1930 r. Nr. O.-29718/30

do P. P. Inspektorów szkolnych w Okręgu

w sprawie powierzenia funkcji wizytacyjnych.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 22 listopada 1930 r. Nr. II.-27052/30 zawiadomiło, że p. *Michałowi Wawrzynowskiemu*, radcy ministerjalnemu, powierzyło funkcje wizytacyjne szkół specjalnych na terenie wszystkich okręgów szkolnych.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) *Dr. Eustachy Nowicki*.

147.

### RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego

Szkolnictwo średnie.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mianował w drodze konkursu:

1) *Jadwigę Firewiczową*, nauczycielkę gimnazjum państw. im. Hetm. Zamojskiego w Lublinie, przełożoną gimnazjum państw. im. Unji Lubelskiej w Lublinie z dniem 1 listopada 1930 r. (Nr. II. 26669/30 z dnia 25.X.1930 r.).

Kurator Okręgu Szkolnego mianował z dniem 1 października 1930 roku:

1) *Czesława Zalewskiego*, nauczycielem gimn. państw. im. St. Staszica w Lublinie, (Nr. II. 23446/30 z dnia 25.9.1930 r.).

2) *Stefana Stanczewskiego*, nauczycielem gimn. państw. im. ks. A. Czartoryskiego w Puławach. (Nr. II. 22856/30 z dnia 26.IX.1930 r.).

### Inspektorowie Szkolni.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mianował:

1) *Jana Szczepańca*, kierownika 7-kl. publ. szkoły powsz. w Kowalu, prowizorycznie Zastępcą Inspektora Szkolnego we Włodawie, dekretem z dnia 24.X.1930 roku Nr. II. 23469/30. (Nr. I. 27266/30 z dnia 7.IX. 1930 r.).

2) *Ludwika Grabowskiego*, nauczyciela publicznej szkoły powszechnej Nr. 11 w Lublinie, prowizorycznym Zastępcą Inspektora Szkolnego w Lubartowie, dekretem z dnia 21.X.1930 r. Nr. II. 23372/30. (Nr. I. 26928/30 z dnia 29.X.1930 r.).

### Szkolnictwo powszechne.

Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z ważnością od 1 sierpnia 1930 roku.

1) *Jadwigę Delawską*, nauczyc. 2-klasowej publ. szkoły powszechnej w Rzeczyce Książęcej, gm. Trzydnik, powiatu janowskiego, do 5-klasowej publ. szkoły powszechnej w Grabówce, gm. Annopol, tegoż powiatu. (Nr. I. 19614/30 z dnia 27.VIII.1930 r.).

2) *Janinę Bojczkównę*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. im. kr. Jadwigi w Chełmie, powiatu rohatyńskiego, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. im. kr. Jadwigi w Chełmie, (Nr. I. 15384/30 z dnia 21.VII.1930 r.).

Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z dniem 1 września 1930 roku.

1) *Jana Kazimierza Szpona*, nauczyc. 3-klasowej publ. szkoły powsz. w Matczu, gm. Horodło, powiatu hrubieszowskiego do 7-klasowej publ. szkoły powsz. Nr. 11 w Lublinie. (Nr. I. 20664/30 z dnia 3.IX.1930 r.).

2) *Janinę Żurawską*, nauczyc. 1-klasowej publ. szkoły powsz. w Książopolu, gm. Kudelczyn, pow. sokołowski, do 2-klasowej publ. szkoły powsz. we Wrotkowie, gm. Miedzna, pow. węgrowskiego. (Nr. I. 22346/30 z dnia 7.X.1930 r.).

Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z ważnością od 15 września 1930 roku.

1) *Franciszka Kowalczuka*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Uchaniach, powiatu hrubieszowskiego, do 3-klasowej publ. szkoły powsz. w Trzeszczanach, gm. Mołodajatyce, tegoż powiatu. (Nr. I. 23161/30 z dnia 22.X.1930 r.).

Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z dniem 1 października 1930 roku

1) *Henryka Karwańskiego*, nauczyc. 1-klasowej publ. szkoły powsz. w Zakrzewie, gm. Ulan, powiatu łukowskiego, do 2-klasowej publ. szkoły powsz. w Gąsiorach, teje gminy i tegoż powiatu. (Nr. I. 24322/30 z dnia 6 X.1930 r.).

2) *Jadwigę Barbasiewiczównę*, nauczyc. 1-klasowej publ. szkoły powsz. w Kisielach - Żmichach, gm. Skupie, powiatu siedleckiego, do 5-klasowej publ. szkoły powsz. w Niwiskach, tegoż powiatu. (Nr. I. 25709/30 z dnia 20.X.1930 r.).

3) *Adama Adamczuka*, nauczyc. 2-klasowej publ. szkoły powsz. w Borkach — Wyrkach, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Chromnej, teje gminy i tegoż powiatu. (Nr. I. 257 8/30 z dn a 20 X.1930 r.).

4) *Władysława Piskosza*, nauczyc. 3-klasowej publ. szkoły powsz. w Ozorowie, gm. Zeliszew, powiatu siedleckiego, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Zeliszewie, tegoż powiatu. (Nr. I. 25711/30 z dnia 20 X.1930 r.).

5) *Piotra Świerczka*, nauczyc. 2-klasowej publ. szkoły powsz. w Borkach — Wyrkach, gm. Zbuczyn, powiatu siedleckiego, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Chromnej, teje gminy i tegoż powiatu. (Nr. I. 25707/30 z dnia 20.X.1930 r.).

6) *Janinę Bieniecką*, nauczyc. 6-klasowej publ. szkoły powsz. w Domanicach, powiatu siedleckiego do 4-klasowej publ. szkoły powsz. w Niewiskach tegoż powiatu. (Nr. I. 20751/30 z dnia 7.X.1930 r.).

7) *Bronistawa Witkowskiego*, nauczyc. 5-klasowej publ. szkoły powsz. w Stoku Lackim, gm. Stara Wieś, powiatu siedleckiego do 6-klasowej publ. szkoły powszechnej w Domanicach, tegoż powiatu. (Nr. I. 20752/30 z dnia 7.X.1930 r.).

8) *Rozalję Puziową*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. Nr. 2 w Łukowie, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. Nr. 3 w Łukowie. (Nr. I. 23393/30 z dnia 7.X.1930 r.).

9) *Józefa Sikorskiego*, nauczyc. 2-klasowej publ. szkoły powsz. w Steżycy Wsi, gm. Łopiennik, powiatu krasnostawskiego, do 7-klasowej publ. szkoły powszechnej w Krasnymstawie. (Nr. I. 23530/30 z dnia 8.X.1930 r.).

10) *Bolestawa Kłembukowskiego*, nauczyc. 1-klasowej publ. szkoły powszechnej w Kopytkowie, gm. Horodło, powiatu hrubieszowskiego, do 6-klasowej publ. szkoły powsz. w Mirczu, tegoż powiatu. (Nr. I. 24144/30 z dnia 8.X.1930 r.).

**Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z dniem 15 października 1930 roku.**

1) *Stanisława Wiączkowskiego*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. im. St. Staszica w Chełmie, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. im. Kościuszki w Chełmie. (Nr. I. 22531/30 z dnia 27.X.1930 r.).

**Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę z dniem 1 listopada 1930 roku.**

1) *Piotra Greniuka*, nauczyc. 1-klasowej publ. szkoły powsz. w Nowosiólkach, gm. Moniatycze, powiatu hrubieszowskiego, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. męskiej w Hrubieszowie. (Nr. I. 25829/30 z dnia 27.X.1930 r.).

2) *Edwarda Kosztaluka*, nauczyc. 5-klasowej publ. szkoły powsz. w Poturzynie, powiatu tomaszowskiego, do 1-klasowej publ. szkoły powsz. w Szopowem, gmina Krasnobród, pow. zamojskiego. (Nr. I. 26490/30 z dnia 27.X.1930 r.).

3) *Erazma Piotrkowskiego*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Wodyniach, powiatu siedleckiego, do 6-klasowej publ. szkoły powsz. w Stoku Lackim, gm. Stara Wieś, tegoż powiatu. (Nr. I. 20756/30 z dnia 7.X.1930 r.).

4) *Zygmunta Gostkowskiego*, nauczyc. 6-klasowej publ. szkoły powsz. w Stoku Lackim, gm. Stara Wieś, powiatu siedleckiego, do 7-klasowej publ. szkoły powsz. Nr. 2 w Siedlcach. (Nr. I. 20775/30 z dnia 7.X.1930 r.).

**Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł na własną prośbę w stan pozasłużbowy:**

1) *Annę Turosową*, nauczyc. 7-klasowej publ. szkoły powsz. w Skibniewie, pow. sokołowskiego, z dniem 1 września 1930 r. (Nr. I. 25517/30 z dnia 16.X.1930 r.).

2) *Karolinę z Wysockich Laknową*, nauczyc. 5-klasowej publ. szkoły powszechnej w Kraśniczym osadzie, pow. krasnostawskiego, z dniem 1 września 1930 r. (Nr. I. 23994/30 z dnia 6.X.1930 r.).

3) *Stanisławę Mrozowską*, nauczyc. publ. szkoły powsz. w Kamionce, pow. lubartowskiego, z dniem 1 września 1930 r. (Nr. I. 19726/30 z dnia 22.VIII.1930 r.).

4) *Zofję Silną*, nauczyc. 2-kl. publ. szkoły powsz. w Brodanach pow. sokołowskiego, z dniem 1 listopada 1930 r. (Nr. I. 24305/30 z dnia 6.X.1930 r.).

5) *Walerję Wojtaszczykową*, nauczyc. 5-kl. publ. szkoły powsz. w Zdziechowicach, pow. janowskiego z dniem 1 października 1930 r. (Nr. I. 23624/30 z dn. 6.X.1930 r.).

**Kurator Okręgu Szkolnego przesunął termin przeniesienia p. Antoniego Jakuski, nauczyciela publ. szkoły powszechnej przeniesionego do Białej Podlaskiej z dn. 1 września na dzień 1 października 1930 r. (Nr. I. 23027/30 z dnia 6.X.1930 r.).**

**Kurator Okręgu Szkolnego przesunął termin przeniesienia w stan pozasłużbowy p. Józefy Gorzechowskiej, z dnia 1 września na dzień 1 października 1930 roku. (Nr. I. 23025/30 z dnia 6.X.1930 r.).**

## KOMUNIKATY.

**Konferencje informacyjne dla nauczycielstwa, ubiegającego się o dopuszczenie do egzaminu wstępnego na W. N. K.**

W terminie od 29 do 31 grudnia 1930 r. Kuratorja Okręgów Szkolnych w siedzibach Wyższych Kursów Nauczycielskich organizują konferencje dla kandydatów do egzaminu wstępnego na Wyższe Kursy Nauczycielskie w r. 1931/32. Konferencje te nie mają charakteru obowiązkowego.

Celem konferencji o charakterze wyłącznie informacyjnym jest udzielenie uczestnikom wyjaśnień, dotyczących się metod pracy na kursie i zakresu wymagań przy egzaminie wstępnym, omówienie bibliografii, w szczególności książek wskazanych do egzaminu, oraz udzielenie informacji, dotyczących się sposobu przeprowadzenia egzaminu wstępnego i metody pracy na Wyższym Kursie Nauczycielskim

Spis konferencji obejmuje poniższa tabela.

L. p.	Siedziba W. K. N.	Bliższy adres	Konferencja z grupy przedmiotów	Uwagi
1	Kraków	Wawel 9	human. (j. polski — j. niem. i j. polski — historja)	Zapisy na konferencji przyjmują wymienione Dyrekcje W. K. N. w terminie do dnia 15 grudnia 1930 r. Dyrekcje W. K. N. udzielać będą również wszelkich informacji zgłaszającym się na konferencje.
2	Lwów	ul. Zielona 10	geogr. — przyr. i human. (język polski i j. ruski)	
3	Lublin	Gmach Pedagogjum Archidjakońska 3	fizyko - matem.	
4	Toruń	ul. Sienkiewicza 38	humanist. i fizyko - matem.	
5	Poznań	ul. Garncarska 7	fizyko - matem. oraz wychowania fiz. i śpiewu	
6	Warszawa	Jezuicka 4	fiz. - matem., fiz. - chem. geogr - przyr. - human. (j. polski — historja)	
	"	Górczewska 8	robót ręcznych i rysunku	
7	Wilno	1) św. Anny 2) W. Pohulanka 23	1) human. 2) pedag.	
8	Cieszyn	Gmach gimn. im. Osuchowskiego, Plac Słowackiego	fizyko - matem.	
9	Mysłowice	ul. Seminarjna 8—10 (państw. sem. naucz. męskie)	robót ręcznych i rysunku	

(Nr. I. K. N. - 29266/30).

W sprawie czasopisma „Parametr”.

Kuratorjum zwraca uwagę na czasopismo „Parametr”, poświęcone nauczaniu matematyki i zaleca nabywanie tego pożytecznego wydawnictwa przez P.P. Kierowników, Dyrekcje szkół i Nauczycielstwo tak państwowych, jak i prywatnych zakładów naukowych.

Nr. 0. 28831/30.

Wykaz telefonów Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego.

*Kurator Okręgu Szkolnego:*

6 65 . . . . . gabinet  
6.65 dod. . . . . mieszkanie

*Wydział Ogólny. O.*

4 79 dod. . . . . Naczelnik Wydziału  
4 79 . . . . . Kierownik Kancelarii Ogólnej  
6 64 . . . . . Centrala Kuratorjum  
6 64 dod. (1) Kancelaria Ogólna  
6 64 . . . . . Instruktorzy — w. f. i śpiewu  
11.43 . . . . . Naczelnik Rachuby.

*Wydział Szkół Powszechnych. I.*

11.46 . . . . . Naczelnik Wydziału  
11.46 dod. . . . . Okręgowy Wizytator Szkół  
6.64 . . . . . Referenci Wydziału Szkół Powsz.

*Oddział Kształcenia Nauczycieli. I. K. N.*

11.43 dod. . . . . Okręgowy Wizytator Szkół  
6.64 . . . . . Refer. Oddziału Kszt. Nauczycieli.

*Wydział Szkół Średnich. II.*

17.05 . . . . . Naczelnik Wydziału  
17.05 dod. . . . . Okręgowy Wizytator Szkół  
6.64 dod. (7) Refer. Wydziału Szkół Średn.

*Wydział Szkół Zawodowych. III.*

6 64 dod. (3) Naczelnik Wydziału  
6.64 dod. (7) Refer. Wydziału Szkół Zawod.

*Oświata Pozaszkolna. O P.*

6.64 dod. (7) Referenci Oświaty Pozaszkolnej.

Odezwa do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych w Okręgu.

Na podstawie nadesłanych mi przez P. P. Inspektorów Szkolnych sprawozdań o udziale Nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych na tegorocznych kursach wakacyjnych miło mi jest stwierdzić, że odezwa moja z miesiąca maja r. b., której celem było zachęcenie Nauczycielstwa do wzmoczonego udziału w tej formie doksztalcania się, jaką jest odbycie kursów wakacyjnych, odniosła pożądany skutek.

Frekwencja na kursach wakacyjnych, zorganizowanych w r. 1930, przedstawiła nauczycielstwo publicznych szkół powszechnych Lubelskiego Okręgu Szkolnego w niezwykle dodatnim świetle. Dane statystyczne wykazują zwiększenie się liczby uczestników kursów wakacyjnych z roku 1930 w porównaniu z rokiem ubiegłym o 50%.

Mając na uwadze znaczenie kursów wakacyjnych i wynikające zeń dla szkolnictwa powszechnego korzyści, przyjmuję ten rzeczywisty objaw pracy doksztalcającej wśród Nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych z uznaniem i wyrazam Mu, jakoteż Panom Inspektorom Szkolnym i Ich Zastępcom za skuteczną akcję popularyzacyjną, swoje podziękowanie.

Równocześnie pragnę dać w tem miejscu wyraz przekonaniu, że kursy wakacyjne nadal spełniać będą swoje zadanie przy licznych udziale Nauczycielstwa.

Nr. I. K. N. - 25231/30. Kurator Okręgu Szkoln. (—) Dr. E. Nowicki.

## II. Część nieurzędowa.

Wera Tropaczyńska.

### Oświata pozaszkolna wśród kobiet.

Oświata pozaszkolna rozszerzając swą działalność z dawnej walki z analfabetyzmem na teren „wydobycia wartości twórczych w człowieku”, budzenia jednostki ludzkiej do wewnętrznego aktywnego życia, pominięła jedną dziedzinę, którą powinna była uwzględnić oświatę kobiecą. Obserwacje dotychczasowych oświatowych poczynań dają małe pole do spostrzeżeń nad konkretnymi pracami w tej materji. Pracy oświatowo-pozaszkolnej wśród kobiet jeszcze właściwie nie zaczęto, jeszcze o niej nie myślano. Nie wiem, czy słusznie. Ludność Polski licząca około 30000000 ma na 100 mężczyzn 110 kobiet — tedy przeszło połowę ogólnej sumy stanowią kobiety. Działania oświatowe do tej pory zastosowywane, zasadniczo wprawdzie obejmują dorosłych bez różnicy płci, w praktyce jednak za wyjątkiem niewielu specjalnych form (świetlice, zawodowe kursy gospodarstwa domowego, Uniwersytety Ludowe) mają w frekwencyjnych liczbach przeważnie mężczyzn. Stąd często spotykanym zjawiskiem jest zupełny brak kobiet na kursach wieczorowych w najlepszym razie bardzo mały ich procent. I tak w r. 1928-9 w powiecie baranowickim woj. Nowogródek 9% kobiet, w pow. nowogródzkim 11% — w r. 1929-30 w pow. tomaszowskim 20%, w pow. białskim 22%. W najbardziej uspołecznionych powiatach stan nie przekracza 35%.

Zastanawiam się dlaczego? Czy wewnętrzne życie kobiety układa się na płytszych wodach aniżeli życie przeciętnego mężczyzny? Czy warstwa duchowych wartości kobiety jest tak płaska, że poważniejszy ton odbija się od niej jak gumowa piłka i z powrotem wypada na zewnątrz. Czy rodzina, dzieci i domowizna tak zaabsorbowały kobietę, że zdolności do skupienia się i zatrzymania się około zagadnień ukazywanych przez oświatową pracę, — zanikły w niej? Nie widzi mi się, żeby tak było. A raczej myślałabym, że owe posunięcia nie szły właściwymi drogami w trafianiu do zainteresowań oświatowych kobiet. Nie starano się o to, by poznać te zainteresowania i w konkluzji nie zaspokoiono ich. Wiadomo z obserwacji jak to dorośli objęci działaniem oświatowym „szukają” płaszczyzn dla swych zainteresowań. Nie znalazłszy, odchodzą, (słabnąca frekwencja na kursach dla dorosłych). I kobieta szuka. A mając umysł praktyczniejszy od mężczyzny, mając przytem w zanadrzu multum spraw codziennych, liczących i niby to nie ważkich, odchodzi prędzej — nie znajdując. Nie pobudzana odzewem z zewnątrz zagłuszona łoskotem maszyny domowej nie wychodzi w innych wypadkach zupełnie z koliska swych trosk powszednich, nie wychodzi mimo, że ją coś tam w duszy zaniepokoi raz i drugi nieświadomą tęsknotą do szerszych horyzontów. A odzewu z zewnątrz niema. Przepraszam, jest; idzie od organizacji społecznych o charakterze konserwatywnym, ociera się o punkty szkół rolniczo-gospodarczych, czy gospodarstwa domowego (szkół starego typu) stoi w martwej atmosferze mistyczno-abstrakcyjnych pojęć na temat: kapłanka ogniska domowego, matka narodu, posłanniczka wielkich idei wychowania przyszłych obywateli. Słowa, komunały i praca ekstensywna. Dorywcze, doraźne formy dokształcania kobiet, krótko i długoterminowe kursy mają jedną wadę: zagłuszają w korzystających z nich kobietach głębsze duchowe wartości, zamykają w nich drogę do wewnętrznej przemiany w duchu demokratycznego postępu. Jednaką papkę oświatową stosują na wszystkie bolączki.

Mocne słowo o pracy codziennej nie znalazło jeszcze w pojęciu oświaty kobiecej odzewu, twarde zdanie o niepodjętym dotychczas przez spracowane niewieście dłonie obowiązku obywatelskim nie zakotłowało dotychczas do drzwi jej wewnętrznych chęci — prawda o dyletanckim macierzyństwie jeszcze dotąd chodzi w obłonce łaskawego dobrodziejstwa dania drugiemu człowiekowi życia. A tymczasem życie systematycznie przepływa poza granicami codziennej świadomości. Cały świat myśli, wypadki bieżące, proste widoczne dla każdego uczniaka są dotąd dla kobiety wiejskiej, kobiety robotniczej terra incognita, tajemniczym światem za domem, światem, z którego to to ten, to ów jakiś błysk wiadomości czasem przyniesie.

Kto to ma zmienić? Bo zmienić trzeba. Nie może w trzydziestomiljonowym narodzie bez mała jedna czwarta („dół“) tego narodu trwać w bezwładzie duchowym i wewnętrznej ciszy nieobudzonych zainteresowań. Kto to ma zmienić! Może się mylę, ale wydaje mi się, że dopokąd praca oświatowa nie zainteresuje się tą sprawą, nie postawi jej na postępowym, szerokim gościńcu, tak długo kwestja oświaty kobiecej będzie sprawą otwartą.

Pytamy się oddawna: jak trafić do chłopca? czem zainteresować robotnika? jakie metody zastosować dla czystej oświaty by w człowieku jak

najwięcej wzbudzić momentów twórczych, z głębin duszy tego człowieka wyrosłych.

W stosunku do kobiety nie zadaliśmy jeszcze tych pytań. Jakie są jej zainteresowania, które dziedziny jej wewnętrznego życia należy rozbudzić, jakie z niej pierwiastki twórcze wykrzesać. Nie łatwo odpowiedzieć na nie. Nie znamy psychologii kobiecej. Nie wiemy nic o jej wielobarwnem, bogatym duchowym życiu; nie wiemy nic o jej odrębnym sposobie rozumowania, myślenia, przyjmowania i asymilowania zewnętrznych zjawisk. Znamy ją z nastrojów, z płytkich salonowych pogwarek z twardej robocizny rąk — w wiejskiej chacie, czy robotniczej izbie. Stąd z jednej strony na podstawie płytkich obserwacji płytkie wnioski, z drugiej jednostronne, gospodarcze rozumienie kobiecej oświaty.

Wydaje mi się, że teoretycznie pojęcie jedno — oświata kobieca — powinno w praktyce obejmować kilka działów. Tedy: rozpatrzenie funkcji kobiety w życiu bieżącego dnia, gospodarstwo to szersze i to kuchenne, zagadnienie wychowania dzieci, szeroko i rozumnie pojęte i sam człowiek. Wysondowanie jego wewnętrznego życia, zbadanie zainteresowań, wskazanie dróg do nieświadomych tęsknot do „szerszego życia”, ukazanie szerszych horyzontów pracy o idei służby człowiekowi, a przede wszystkim przeoranie zaskorupiałej w pozornym, czy rzeczywistym konserwatyźmie psychiki, a przede wszystkim otwarcie drzwi domu dla ech życia zewnętrznego, a przede wszystkim udostępnienie zdrowego oddechu na głęboką demokratyzację życia.

Znów tedy od początku: zagadnienia natury gospodarczej. Dom, podwórce, inwentarz — zajmują niewdzięczną o siebie troską wszystką myśl, wszystkie codzienny czas. Kierat Nie zorganizowana, staroświecka maszyna skrzypiąc i postępując wplata w swoje koło kobietę, zostawiając jej dla dzieci czas mimochodem, dla siebie — człowieka nic.

Tedy poza sprawą podniesienia poziomu gospodarstwa i wartości jego produktów (już się to fragmentarycznie robi) wysuwa się kwestja naukowej organizacji pracy, wprowadzenia ułatwień i udogodnień w staroświeckiej z przed 100 lat machinie. Dzieci. Rodzą się, żyją, wychowują w otoczeniu matczynego i rodzicielskiego dyletantyzmu, w ignorancji elementarnych zasad higieny, jak Boże ptactwo, bez kierunku wychowawczego. Tedy znajomość wskazań fizycznych i duchowych wymogów wychowawczych. Higiena osobista, higiena dziecka, pielęgniarstwo, znajomość psychiki dziecka, docenianie momentów wspólnego życia z dzieckiem.

I sam człowiek. Zwrócenie jego oczu na wewnątrz, pobudzenie do kontroli introspekcyjnej, wyrobienie zdolności do zatrzymywania się nad kwestjami natury ogólnej, wyszukiwania celowości ich istnienia w życiu bieżącym, wyrobienie potrzeby własnego poglądu na ludzi, zjawiska wypadki.

Metoda postępowania oparta na znajomości psychologii kobiecej. Ale do tego wszystkiego potrzeba ludzi. Zagadnienie kształcenia pracowników oświatowych dotychczas definitywnie nie załatwione, winno i tę sprawę postawić na porządku dziennym. Myślę, że 55 procentowy materiał kobiecej nauczycielskiej masy miałby tu wiele do powiedzenia (gdyby był mniej bierny). Że zgoła niepożądanym objawem jest istnienie kilkudziesięcio-tysięcznej rzeszy kobiecej w bezpośrednim zetknięciu się z wsią, (teoretycznie), a nie przejawiającej zainteresowania się tą wsią i jej ludz-



kim materiałem. Myślę, że i tu możnaby zastosować tezę o nieutrafieniu w sedno, o niewyszukaniu odpowiednich dziedzin pracy.

I myślę, że specjalne przygotowanie nauczycielek do pracy oświatowej wśród kobiet z jednej strony stworzyłoby szeregi pracownic społecznych z materiału dotąd biernego, z drugiej, nie byłoby bez korzyści dla sprawy w niniejszem omawianej i myślę, że to byłaby pierwsza robota jaką należałoby w tej materji przepracować. Obszerniej o tem w innym artykule.

F. Popławski.

### Książka na czasie.

Ostatnimi czasy przeżywamy w dziedzinie pracy oświatowej znamienny i bardzo zasadniczy zwrot. Zamiast dawniejszego oddziaływania na wielką masę, zamiast działania wszere zaczynają być coraz to bardziej rozumiane i doceniane t. zw. *intensywne formy pracy oświatowej, obliczone na dogłębność wpływu oświatowego*. Uzyskuje się ów głębszy wpływ wychowawczy przez dłuższe oddziaływanie na małą grupę ludzi. Zaczynają się upowszechniać różne dłuższe kursy i konferencje; zaczynają powoli powstawać internatowe placówki i instytucje oświatowe.

Jedną z najbardziej wykończonych i doskonałych form tego rodzaju pracy oświatowej jest t. zw. *Uniwersytet Ludowy typu duńskiego, grundtwigowskiego*. Posiada on własny, ustalony w ciągu dziesięciolecia, kierunek oddziaływania wychowawczego, własne metody pracy, własny odrębny dobór zagadnień opracowywanych z zespołem słuchaczy, oraz odrębny typ pracownika oświatowego-wychowawcy o pewnych określonych właściwościach i kwalifikacjach psychicznych.

Słowem Uniwersytet Ludowy, jako instytucja wychowawcza posiada pełnię oryginalności i odrębności swej struktury wewnętrznej, zupełnie wyraźnie i zasadniczo różni się od wszelkiego rodzaju szkół i wogóle zakładów poświęconych nauczaniu i ze *wszech miar zasługuje na gruntowne i wyczerpujące poznanie*.

Można to uczynić jedynie w drodze zgłębienia poważnej naukowej literatury, poświęconej temu zagadnieniu. W językach niemieckim i angielskim jest ona dość bogata (dla zainteresowanych podamy stosowną bibliografię w jednym z następnych numerów Dz. U.). W polskim języku poza dość licznymi artykułami na ten temat w „Polskiej Oświacie Pozaszkolnej”, „Ognisku Nauczycielskim” i t. p. istnieje tylko jedno zwięzłe, ale bardzo wyczerpujące i gruntowne wydawnictwo książkowe, a mianowicie:

A. H. HOLMANUA — UNIWERSYTET LUDOWY I DUCHOWE PODSTAWY DEMOKRACJI w tłumaczeniu D-ra E. Nowickiego.

Pragnąc uprzystępnąć tę książkę jaknajszerszym sferom nauczycielskim, Centralna Biblioteka Pedagogiczna Kuratorjum O. S. L. zaopatrzyła się w większą ilość egzemplarzy tego dzieła i będzie je wypożyczać bezpłatnie, wysyłając pocztą tym wszystkim osobom z pośród nauczycielstwa, które na-  
deślą odpowiednie zgłoszenia (wystarczy na zwykłej pocztówce) łącznie z dokładnym własnym adresem.

Książkę wypożyczyć można *na jeden miesiąc*. Po przeczytaniu — zwraca się pocztą. Jedyny koszt — to opłata zwrotnej przesyłki pocztowej.

Każdy wychowawca powinien przeczytać tę książkę. Dziś właśnie posiada ona u nas w Polsce *pełnię aktualności*. Jest ona *książką na czasie*. I to nietylko dlatego, że szukamy obecnie nowych form i dróg odrodzenia i unowocześnienia pracy oświatowej w Polsce. Nietylko dlatego, że zaczynamy zgłębiać doniosłości, a nawet powoli stosować intensywne formy pracy oświatowej. Ale także ze względu na *rolę wychowawczą szkoły samej*. Gruntowne dogłębne wniknięcie w istotę Uniwersytetu Ludowego i poznanie metod jego pracy i form oddziaływania wychowawczego — ma bardzo ważne znaczenie i dla życia szkoły. Szczególnie dla jej funkcji wychowawczej.

Z poznania założeń wychowawczych Uniwersytetu Ludowego wynikają bardzo poważne i zasadnicze konsekwencje dla metod szkolnej pracy wychowawczej. Dla atmosfery życia szkolnego. Dla skuteczności i głębokości wpływu wychowawczego szkoły. I to każdej szkoły: powszechnej, średniej, zawodowej.

A więc czytamy tę, do dziś jedyną w Polsce książkę. Szukajmy wspólnymi siłami dróg odrodzenia pracy oświatowej i wychowawczej. Wspólny, gromadny, masowy wysiłek twórczy ogółu nauczycielstwa, to jeden z najważniejszych środków odrodzenia duchowego narodu i przebudowy jego wewnętrznej struktury.

A któż powiedzieć może, że przebudowa ta nie jest naczelnym nakazem chwili dzisiejszej?

### K O M U N I K A T Y.

Nawiązując do komunikatu Centr. Biblioteki Pedagogicznej Kuratorjum O. S. L. umieszczonego w październikowym N-rze Dziennika Urzędowego podajemy poniżej wykaz czołowych dzieł z zakresu pedagogiki znajdujących się w Bibliotece.

W następnym N-rze umieścimy dzieła z zakresu oświaty pozaszkolnej i nauk społecznych.

Poniższy i następne, stopniowo drukowane wyciągi z katalogów służyc mają abonantom Biblioteki mieszkającym poza Lublinem do zorientowania się w wymaganiach, jakie mogą stawiać Bibliotece, przysyłając zapotrzebowania na książki.

Wyciąg z katalogu dzieł pedagogicznych Centr. Ped. Bibl. Kuratorjum O. S. L.

Ajdukiewicz: Z metodologii nauk dedukcyjnych.

Główne zasady metodologii nauk i logiki formalnej.

Alkar: Czasy szkolne za Apuchtina.

Arnstein Philipp: Methodik des neusprachlichen Unterrichts.

Benni Tytus: Czytanie z ust dla ogłuchłych w wieku późniejszym w świetle psychologii i fizjologii mowy.

Biegeleisen Leon: Szkoła a gospodarstwo narodowe.

Binet Alfred: Pojęcia nowoczesne o dzieciach.

Bizoń Franciszek: Historia wychowania.

Blake Jan: Zarys pedagogiki.  
 Błażk Bolestaw: Znużenia w szkole.  
 Bońkowski S. E: Kooperatywa uczniowska.  
 Bogułański Stefan: Szkolnictwo — jakim jest, a jakim być powinno.  
 Boole Mary: Przygotowanie dziecka do wiedzy ścisłej.  
 Claparede Ed.: Szkoła na miarę.  
 „ Poradnictwo zawodowe.  
 „ Psychologia dziecka  
 Chrzanowski Ignacy: Komisja edukacyjna i jej posiew.  
 „ Wielka reforma szkolna Konarskiego.  
 Chrzęszczewska Jadwiga: Pogadanki z dziećmi.  
 Conton Ernest: Szkoły nowego typu.  
 Czarnkowa-Müller-Aldona: Garść doświadczeń z życia gminy szkolnej.  
 Danysz Antoni: Studja z dziejów wychowania w Polsce  
 „ O wychowaniu.  
 Dąbrowski Piotr: Nauka o dziecku.  
 Descartes: Rozprawa o metodzie dobrego powodowania swoim rozumem.  
 Devey John: Zasady moralne w wychowaniu.  
 „ Szkoła, a społeczeństwo.  
 Demolins E.: Nowe wychowanie.  
 Dickstein, Joteyko, Piątek, Radlińska, Świdziński: Rocznik Pedagogiczny.  
 Dobiński Gustaw: Jak u nas chowano dzieci.  
 Dryjski A.: Sugestia, a wychowanie.  
 „ Sen i marzenie senne.  
 Duninowski Gerard: Pedagogika psychologia, dydaktyka, metodyka.  
 Dzierzbicka Wanda: O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy.  
 Falski Marjan: Wyniki spisu dzieci z czerwca 1926 w zastosowaniu do badania potrzeb szk. pow.  
 Ferrero Guglielmo: Przemowy do głuchych.  
 Foerster Fr. Wychowanie i samowychowanie.  
 „ Seksualna etyka i pedagogika.  
 „ Wychowanie człowieka.  
 „ Szkoła i charakter.  
 Gażyńska Józefa: Obrazy i myśli z praktyki wychowawczej.  
 Gerard L.: Zagadnienia wychowawcze, a program nauczania.  
 Gnoińska H.: Nauka wierszy w kl. I szk. pow.  
 Gorzycka Wieleżyńska Adolfinia: Szkoła pracy samorozwojowej.  
 Grzegorzewska Marja: Głuchoniemi  
 Halpern I.: System pedagogiczny J. Śniadeckiego.  
 Hamade Amelja: Metoda Decroly.  
 Halpern M.: Zasady dydaktyki.  
 Henderson C. H.: Nowe wychowanie.  
 Herbari Jan Fryd.: Pedagogika ogólna.  
 Kot: Historia wychowania.  
 Horoch Władysław: Intelektualizm, awoluntaryzm na gruncie pedagogiki.  
 Ippoldt Juliusz: Dydaktyka języka niemieckiego.  
 Jakóbiec Jan: Podstawowe wskazania dydaktyczne.  
 Jaroszyński Tadeusz: Charakterystyka ucznia.  
 „ W sprawie wychowania dzieci nerwowych.  
 Jaros T.: Rozwój fizyczny dziecka w wieku szkolnym.

Jaworskie Julja i Marja: Co i w jaki sposób należy opowiadać dzieciom młodszym i starszym.  
 Jeleńska Ludwika: Sztuka wychowania  
 „ Metodyka pierwszych lat nauczania.  
 Joteyko J.: Poziom inteligencji uczniów gimnazjum niższego.  
 „ i Grzegorzewska: Metody i zakres nauczania powszechnego w Belgji.  
 Karpowiczowa Marja i Kruszewska Zofja: Pieśń w szkole.  
 Ellen Key: Stulecie dziecka.  
 Kerschensteiner Georg: Der Begriff der Staatshürgerlichen Erziehung.  
 „ Staatslürgeliche Erziehung der Deutschen Jugend.  
 „ Pojęcie szkoły pracy.  
 Key Ellen: Nowe szkice.  
 Kierski Feliks: Podręczna encyklopedia pedagogiczna.  
 „ Jan: Jan Henryk Pestalozzi.  
 Komorowski Antoni: Nieletni przestępcy.  
 Koniński Karol: Szkoła na miarę.  
 Korczak Janusz: Momenty wychowawcze.  
 „ Jak kochać dzieci.  
 „ Prawo dziecka do szacunku.  
 Koszutski Stanisław: Walka młodzieży polskiej o wielkie ideały.  
 Kot Stanisław: Reforma szkolna St. Konarskiego.  
 „ Dzieje wychowania.  
 „ Źródła do historii wychowania.  
 Kozikowski Eug.: Różnica między dzieckiem a dojrzałym.  
 Krus Franciszek: Zasadnicze zagadnienia pedagogiczne.  
 Kukulski Zygmunt: Pisma pedagogiczne Stanisława Staszica.  
 „ Główne momenty myśli i badań psychologicznych.  
 Librachowa Marja: Rozumowanie dzieci  
 „ i Salmonowiczówna Helena: Pogadanki z dziećmi.  
 Łuniewski Witold: Wiadomości początkowe z psychopatologii ogólnej.  
 Majchrowicz Franciszek: Wielka reforma szkolna ks. Stan. Konarskiego i Komisji Edukacji Narodowej.  
 Melchertówna Janina: Zagadnienia pedagogiczne.  
 Matusiak Szymon: Wiadomości z pedagogiki i dydaktyki.  
 Męczkowska Teodora: Praca domowa ucznia.  
 Mittek Franciszek: Idea spółdziałania w szk. nowoczesnej.  
 Michaelis Karim: Radosna szkoła.  
 Mikulski Antoni: Wychowanie domowe w szkole powszechnej.  
 Moszczeńska Iza: Zasady wychowania.  
 M. Mścisz: Zarys metodyki geografji.  
 Nawrczyński Bohdan: Zasady nauczania.  
 „ Uczeń i klasa.  
 „ Swoboda i przymus w nauczaniu.  
 „ O zawodzie nauczyciela.  
 „ i Jarosz Jan: Najpilniejsze postulaty dydaktyczne.  
 Neapolitański S.: Zarys dydaktyki matematyki.  
 Nicolay Ferdynand: Dzieci źle wychowane.  
 Ostrowski Jerzy: Żywa szkoła.  
 Pabst A.: Wychowanie praktyczne.

Patkowski Aleksander: Wychowanie pokolenia w duchu demokratycznej idei spółdziałania.

Parkhurst Helena: Wykształcenie według planu daltońskiego.

Pestalozzi Henryk: Jak Gertruda uczy swoje dzieci.

D. Petrów: Wskazówki metodyczne do poszczególnych lekcji geografii.

Piechocki Jan: Norwidowa koncepcja sztuki pracy.

Pigoń Stanisław: Do podstaw wychowania narodowego.

Hanna Pohoska: Dydaktyka historii.

Pollak J.: Wychowanie dzieci.

Prace naukowe Oddziału Warszawskiego Komisji do badania dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce.

Przanowski W., Szczawiński H., Wójcik J.: Samorząd w szkole powszechnej.

Regener Fr.: Zarys dydaktyki ogólnej.

Rowid Henryk: System daltoński w szkole powszechnej.

" " Podstawy pedagogiki Trentowskiego.

" " Szkoła twórcza

Rozporządzenia i okólniki w sprawach higieny szkolnej i wychowania fizycznego.

Rusk Robert: Pedagogika eksperymentalna.

Sośnicki Kazimierz: Zarys dydaktyki

Stamm Edward: Genetyczne ujęcie metodologii ogólnej.

Stern Wiliam: Inteligencja dzieci i młodzieży.

Syska Józef: O traktowaniu uczniów szczególnie zdolnych.

Szczepanowski Stanisław: O polskich tradycjach w wychowaniu.

Szuman Stefan: Sztuka dziecka.

Szycówna Aniela: Pedologia czyli nauka o dziecku.

" " Ogólne zasady nauczania.

Taine H. De l'intelligence.

Dr. Tynelski Stanisław: Praktyka szkolna.

Dr. Wachowski Marjan: Prawo odpowiedniości w wychowaniu szkolnym i oświacie pozaszk.

Wetekamp W.: Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.

Wroński—Hoene: Filozofja pedagogji.

Zarzecki Łucjan: Charakter i wychowanie.

" " O wychowaniu narodowym.

" " Wstęp do pedagogiki.

Zawiliński Roman: Życie, a szkoła.

Ziemnowicz Mieczysław: Autorytet, a wolność w wychowaniu.

" " Problemy wychowania współczesnego.

Ziegler Theobald: Allgemeine Pädagogik.

Znaniecki Florjan: Socjologia wychowania.

Zebranie organizacyjne dla Święta Pieśni młodzieży szkolnej miasta Lublina w roku szkolnym 1930/31.

W dniu 21/XI b. r. o godz. 17-tej w gimn. Staszica odbyło się zebranie P. P. Dyrektorów, Inspektora szkolnego i Kierowników szkół, poświęcone sprawie Święta Pieśni. Obecnych było około 30 osób. Zebranie zajął i prowadził p. Naczelnik F. Wojciechowski.

Sprawę Święta Pieśni referował p. instruktor Seweryński następująco: Święto Pieśni jest jednym z etapów pracy, której dążeniem jest wprowadzenie kultury muzycznej w całokształt starań naukowo-wychowawczych. Skłaniać winno do tego znaczenie jakie posiada kultura muzyczna w ogólnoludzkim dorobku, z drugiej strony ważność estetycznego wychowania młodzieży. W szczególności Święto Pieśni da sposobność dla propagandy pracy muzycznej, dla demonstracji wyników pracy, jakoteż dla szlachetnej emulacji.

Program winiem obejmować śpiew jednogłosowy wszystkim młodzieży, wielogłosowy poszczególnych chórów i chóru połączonego, wreszcie produkcje orkiestr szkolnych.

Najodpowiedniejszym czasem dla Święta jest dzień 3-go Maja, w którym jako jeden z punktów ogólnej uroczystości byłoby odśpiewanie przez młodzież pod gołym niebem kilku pieśni jednogłosowych. Popisy chórów i orkiestr odbywałyby się w dwu terminach, osobno dla szkół powszechnych, a osobno dla szkół wyżej zorganizowanych.

Udział w Święcie winna brać młodzież V, VI i VII oddz. szkół pow., I, II i III kl. gimn., jakoteż istniejące zespoły choralne i orkiestralne. Występy chórów winny mieć charakter popisu muzycznego, bez sądów klasyfikacyjnych.

Warunki udziału chórów polegać winny na obowiązkowym wypracowaniu wyznaczonego przez komitet repertuaru i podaniu własnego repertuaru, który stanowi punkt ciężkości produkcji.

Akcja urządzania Święta Pieśni odbywa się zarówno po powiatach w okręgu; możliwym jest zlot lepszych chórów w mieście Lublinie.

Najbliższe zadania organizacyjne streszczają się w potrzebie poczynić na terenach szkół ze strony Dyrektorów, Kierown. i Nauczyc., któreby zdążyły do realizacji zakreślonych zamiarów, następnie w utworzeniu komitetu Święta Pieśni, któryby między innymi wyłonił ze siebie i z osób kooptowanych ścisłą komisję artystyczną i techniczną, jakoteż komisję rewizyjną.

W dyskusji na powyższe tematy podkreślono między innymi potrzebę i ważność Święta Pieśni, wypowiedziano się co do pewnych szczegółów organizacyjnych, wreszcie wybrano przewodniczącym komitetu p. Dyrekt. Hellmana, a na członków: P.P. Firewiczową, Sasorską, Kowalczewskiego, Telejkę, Geysztorównę, Sokolińską, Czachorowskiego i Seweryńskiego. Zażądano zarazem przedstawiciela komisji artystycznej z grona Koła nauczyc. śpiewu.

Bardzo pożyteczna książka.

Jedną z wielkich bolączek naszego życia społecznego jest smutny stan zdrowotny kraju, powodujący nadzwyczajną śmiertelność. W Polsce mamy wspaniały przyrost naturalny ludności, który gdyby się utrzymał, postawiłby nasz kraj na jednym z pierwszych miejsc w Europie pod względem zaludnienia; ale niestety ten piękny przyrost marnuje się z powodu wyjątkowo wielkiej śmiertelności u nas. To też, komu leży na sercu los kraju, powinien szukać środków zaradczych, by ten smutny stan zmienić na lepszy.

Z radością też należy witać wszelkie poczynania, mające na celu usunięcie zła. Takim przyczynkiem do walki z brudem i niechlujstwem na wsiach naszych jest doskonała książka, napisana przez d-ra M. Kacprzaka: „Zdrowie w chacie wiejskiej”. Autor, doskonały znawca wsi i jej bolączek, podaje na nie bardzo trafne środki zaradcze.

Oto treść książki: Wstęp. Mieszkanie. Obejście gospodarskie. Odzież i czystość ciała. Pokarmy i napoje. Matka i dziecko. Choroby zakaźne. Co robić w chorobie. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.

Dziełko to, ozdobnie wydane i bogato ilustrowane, a pomimo to tanie, (cena 1 zł.) doskonale nadaje się na nagrodę w wiejskich szkołach powszechnych i dobrzeby było, gdyby Rady szkolne zwróciły na nie uwagę i przyczyniły się do spopularyzowania go wśród najszerszych warstw ludności.

Kuratorjum poleca książkę p. t. „Na Morzel Gdańsk — Gdynia” Leszka Gustowskiego.

Skład główny księgarnia „Kupca”, Poznań, Wielka 10. Cena książki 2 zł. 50 gr.

**POLONISTA**, dwumiesięcznik, poświęcony sprawom nauczania języka polskiego w szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładach kształcenia nauczycieli — Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska” — zeszyt I.

Brak czasopisma, poświęconego nauczaniu języka polskiego w szkole, odczuwano w naszej prasie pedagogicznej bardzo poważnie. Obecnie luka ta została wypełniona dzięki powstaniu specjalnego organu p. t. „Polonista”, który omawiać będzie zagadnienia, dotyczące nauczania języka polskiego w szkołach wszystkich typów. W szczególności zamierza pismo poświęcić baczną uwagę następującym zagadnieniom: budowa programów, opartych na podstawie psychologicznej, sprawa celów nauczania języka polskiego, racjonalne nauczanie mowy, pisma, czytania i literatury, nauka o języku, wyrabianie sprawności językowej, budzenie zamiłowań do czytelnictwa u młodzieży, kółka literackie, teatr szkolny, biblioteki i inne pomocnicze instytucje szkolne, kształcenie i dokształcanie nauczycieli-polonistów, zaznajamianie ich ze stanem wydawnictw i podręczników szkolnych oraz stanem nauczania języków ojczystych zagranicą.

Zamierzeniom tym odpowiada treść zeszytu I, który ukazał się przed kilku dniami. I tak: prof. Adam Antoni Kryński omawia w artykule Język ojczysty a wychowanie młodzieży zagadnienie poprawności języka w odpowiedziach uczniów oraz rolę, jaką nauczyciel-polonista odegrać może w rozbudzeniu wśród młodzieży przywiązania do języka ojczystego. Dr. St. Kawyn zajmuje się stosunkiem historii literatury do systematyki literatury, t. j. ze stanowiska socjologicznego. Józefa Żmichowska-Rytłowa poświęca obszernie uwagi bardzo ważnej sprawie planu opowiadań w początkowym nauczaniu języka polskiego. Dr. Henryk Schipper pisze o racjonalnym poprawianiu wypracowań. W dziale informacyjnym i sprawozdawczym znajdujemy artykuł M. Asanki-Japołła o katedrach polonistyki w Europie i Ameryce, głosy polskiej i obcej prasy pedagogicznej o nauczaniu języka ojczystego (za czas od stycznia do czerwca 1930 r.), recenzję Z. Klemensiewicza, poświęconą pracy A. Szyperskiego p. t. Dialekt kulturalny a gwara, ocenę czytanek Mikulskiego pióra J. Saloniego, ocenę wydania „Warszawianki” w opracowaniu J. Saloniego pióra dr. J. Zaremby wraz z autoreferatem wydawcy. Z okazji setnej rocznicy powstania listopadowego dołączono do numeru planszę z reprodukcją obrazu St. Wyspiańskiego: Ludwik Solski w roli Starego Wiarusa z „Warszawianki”. Całość obejmuje 40 stron druku, wydana została nadzwyczaj starannie i wytwornie.

Ażeby ułatwić nauczycielstwu, pracującemu zdala od większych ośrodków, orientowanie się w zjawiskach kulturalnego życia Polski, redakcja zapowiada w następnych numerach dodatek informacyjno-literacki poświęcony aktualnościom literackim i teatralnym.

Cena zeszytu zł. 2. — prenumerata roczna zł. 9. — półroczna zł. 5.

Adres Administracji: Warszawa, Nowy Świat 23/25, „Biblioteka Polska”, Nr. konta P. K. O. 24.195.

## Książki nadesłane.

Chodak Ed. Dydaktyka i metodyka języka polskiego. Część I. Pierwszy rok nauczania. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa 1930. Cena zł. 6.—

Zasady pisowni polskiej i Słowniczek ortograficzny z podziałem na zgłoski. Wyd. III poprawione i uzupełnione. Wydawnictwo M. Arcta, 1930. — Cena zł. 1.80

M. Ulanicka. Poradnik służby domowej. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. — Cena zł. 4.—

M. Buyno-Arctowa. Perły Księżniczki Maji. Bajka nie bajka. Błękitnemu chłopcu opowiedziana. Z 13 rys. A. Gawińskiego. Wyd. II. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 8.—

Głównym wyjątkiem powieści jest legenda o perłach rodzinnych, przynoszących nieszczęście. One też są przyczyną wszystkich przygód i przeżyć małej Księżniczki. Dziwne są te przeżycia. Stoją już na progu fantazji i rzeczywistości. Zasadniczo nic w nich niema nieprawdopodobnego, lecz czytając o nich, wchodzimy wraz z świetlaną postacią Księżniczki Maji w przepiękny świat bajki-niebajki.

W Gomulicki. Życie dla Ojczyzny. Powieść. Wydanie IV z rys. St. Bagińskiego. Wydawn. M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 8.—

Książka osnuta jest na tle ostatnich lat panowania Stanisława Augusta, a więc konstytucji trzeciego maja, wojny roku 1792, a zwłaszcza powstania Kościuszkowskiego. Głównymi jej bohaterami są dwaj młodzi kasztelanice, a ich losy, boje i przygody są treścią powieści. Obok nich występuje wiele osobistości historycznych, tych właśnie, które wówczas odgrywały główną rolę.

Janowski Al. „Nasz plac”, Opowiadanie dla dzieci. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 4.50.

W IV wydaniu ukazał się „Nasz plac” Janowskiego, książka oddawna ciesząca się ogromnym powodzeniem wśród młodocianych czytelników. Jest to wesołe opowiadanie o gromadce dzieci warszawskich — dzieci ulicy.

M. Konopnicka. W domu i świecie. Z 3 ryc. kolor. i 24 czarn. A. Gawińskiego. Wydawn. M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 4.—

Piękną formę otrzymała ta książka, stanowiąca piątą z cyklu, obejmującego drobniejsze wiersze Konopnickiej dla dzieci. Formę, dowodzącą wyraźnie, jakim pietyzmem otacza księgarnia M. Arcta twory wielkiej poetki. Na formę tę składają się: ładny papier, nadzwyczaj staranny druk, a przedewszystkiem strona ilustracyjna. Rysunki bowiem Antoniego Gawińskiego i to zarówno trzy barwne, jak i liczne jednokolorowe, doskonale harmonizują z treścią i wybitnie podnoszą zewnętrzny wygląd książki.

E. Marlitt. Złota Elżunia. Powieść. Wyd. VI. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena brosz. zł. 4.20; w opr. zł. 6.—

W literaturze dla dziewcząt najulubieńszymi bohaterkami są jasne, promienne istoty, rozsiewające wokół siebie wesele i radość. Do czołowych pomiędzy takimi bohaterkami należy postać „Złotej” Elżuni ze znanej książki E. Marlitt. Z całej powieści wieje duch pogody i lepszych myśli, lepszych uczuć. „Złota Elżunia” zawsze była nadzwyczaj chętnie czytana, a główna bohaterka cieszyła się niezmienną sympatią czytelniczek.

Or-Ot. Świątek dziecięcy. Wybór wierszyków. Z 40 ryc. W. Romeykówny. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 3.—

Książka ta należy do serji dobrze od kilku lat znanych książek trzy-złotowych. Zawiera zbiór krótkich, lekkich, łatwych w czytaniu wierszyków dla dzieci młodszych. Zgodnie ze swem przeznaczeniem jest nader bogato ilustrowana: na każdej stronie przynajmniej jeden rysunek.

J. Popławski. Podania o starożytnych półbogach i bohaterach Greków i Rzymian, w/g. Oskara Hey'a. Wyd. III. Z 45 ryc. czarn. i 12 tabl. kolor. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena w opr. zł. 11.—

P. C. Wren. Beau Geste, z oryg. ang. przełożył J. Taylor. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1930. Cena brosz. zł. 6.40; w opr. zł. 8.80.

Parę lat temu wyświetlano w Warszawie film pod tym tytułem. Był to jeden z najładniejszych i mający największe powodzenie filmów. Obecnie powieść ta ukazuje się w wydaniu książkowym. Jest to książka naprawdę piękna, książka o miłości i poświęceniu braterskiem.